

Riktlinjer och principer för bemanning inom området utbildning och undervisning

Typ av dokument	Riktlinjer och principer för bemanning inom området utbildning och undervisning
Beslutad av	Institutionsstyrelsen vid Institutionen för mediestudier
Beslutsdatum	2023-04-05

Riktlinjer och principer för bemanning

Följande dokument utgör en lokal tillämpning av de riktlinjer för undervisning som i sin helhet återfinns i villkorsavtal-SU, vars delar rörande undervisningen presenteras nedan.

Arbetsuppgifter för lärare

Arbetstiden för lärare (professor, lektor, biträdande lektor) regleras av det lokala kollektivavtalet Villkorsavtal-SU (mars 2022). Avtalet finns tillgängligt på Stockholms universitets medarbetarwebb.¹

Enligt avtalet ingår i en lärares arbetsuppgifter:

- utbildning/undervisning
- forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling
- administrativt arbete
- uppbyggnad av kontakter och samverkan med det omgivande samhället.

Till området utbildning/undervisning hör förberedelser för och genomförande av undervisning i olika former inom såväl grund- som forskarutbildning samt tid för studentkontakt. Exempel på undervisningsformer är föreläsningar, lektionsundervisning, seminarier, handledning (enskilt eller i grupp) och exkursioner. Till detta område hör också examination samt kurs- och/eller programutveckling.

Ett viktigt inslag i en lärares arbetsuppgifter, med stor betydelse även för utbildning/undervisning, är att följa och bidra till kunskapsutvecklingen inom det egna ämnesområdet. Till detta område hör även att följa samhällsutvecklingen i de delar som är av betydelse för lärarens arbete vid universitetet.

Beträffande uppbyggnad av kontakter och samverkan med det omgivande samhället kan det ske i form av utbildnings-, forsknings- och/eller utvecklingsprojekt som genomförs för eller i samverkan med stat, kommuner, företag, organisationer med mera.

Med administrativt arbete avses t ex uppdrag som prefekt, studierektor, kursföreståndare och ledamot i olika beslutsorgan, kommittéer och arbetsgrupper inom universitetet.

I avtalet finns dessutom ramar för fördelning av årsarbetstiden mellan undervisning och forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling för olika kategorier av lärare. Undervisande lärare vid Institutionen för mediastudier ska undervisa den årsarbetstid i klocktimmar som anges nedan med avdrag för den forskning-/utvecklingsarbete-/egen kompetensutvecklingstid som är avtalad för aktuell lärarkategori samt eventuellt administrativt arbete.

Årsarbetstid

Den totala årsarbetstiden för lärare framgår av 3 § bilaga 5 till Villkorsavtalet och är:

- 1 700 timmar för arbetstagare med 35 semesterdagar,
- 1 732 timmar för arbetstagare med 31 semesterdagar,
- 1 756 timmar för arbetstagare med 28 semesterdagar.

¹ <https://www.su.se/medarbetare/råd-stöd/hr-guiden/under-anställningen/avtal>

Samtliga förekommande arbetsuppgifter för en lärare ska rymmas inom årsarbetstiden.

Arbetstidens fördelning

Arbetsfördelningen av förekommande arbetsuppgifter ska grundas på det utbildnings- och forskningsuppdrag som ålagts institutionen samt på de ekonomiska ramarna.

I villkorsavtalet framgår att inför varje läsår eller annan aktuell tidsperiod ska ett tjänstgöringsschema utarbetas för varje enskild lärare. I detta fastställs arbetsfördelningen, dvs. omfattning och förläggning under perioden av berörd lärares samtliga arbetsuppgifter inom områdena utbildning/undervisning, forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling, samverkan med det omgivande samhället och övriga arbetsuppgifter.

Vid Institutionen för mediastudier planeras i regel halva undervisningsdelen av din årsarbetstid till vårterminen och halva till höstterminen. I regel ansvarar lärarna själva för att planera sina arbetsuppgifter inom områdena forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling och samverkan med det omgivande samhället. I samråd mellan arbetsgivaren och den enskilde läraren upprättas såväl kortsiktiga som långsiktiga planer för lärarens kompetensutveckling.

- ***Professor, anställd genom befordran***

Undervisningsdelen för den enskilde professorn inom grund- och forskarutbildning ska i normalfallet omfatta högst 60 procent av årsarbetstiden inklusive examination och handledning av forskarstuderande. Resterande del av årsarbetstiden ska avsättas för forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling.

För professor gäller att arbetsgivaren även kan pröva om särskilda omständigheter föranleder beslut om en större undervisningsdel än vad som följer av avtalet.

- ***Universitetslektor***

Undervisningsdelen för den enskilde läraren inom grund- och forskarutbildning ska i normalfallet omfatta högst 70 procent av årsarbetstiden inklusive examination. Resterande del av årsarbetstiden ska avsättas för forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling.

- ***Biträdande lektor***

Anställning som biträdande lektor är strategisk för såväl universitetets långsiktiga kompetensförsörjning som för den enskilde biträdande lektorns karriärmöjligheter. En biträdande lektor ska därför i huvudsak bedriva forskning, men bör också medverka i grund- och forskarutbildning för att meritera sig pedagogiskt. Vid Institutionen för mediastudier gäller att undervisningsdelen ska omfatta högst 40 procent av årsarbetstiden.

- ***Universitetsadjunkt***

Undervisningsdelen för den enskilde läraren inom grund- och forskarutbildning ska i normalfallet omfatta högst 85 procent av årsarbetstiden inklusive examination. Resterande del av årsarbetstiden ska avsättas för forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling.

- ***Särskilda bestämmelser för doktorander***

Doktorander ska vara tillgängliga på arbetsplatsen i den omfattning verksamheten, arbetsuppgifterna och den individuella studieplanen kräver. I samråd med studierektor för forskarutbildningen och handledare kan arbetsuppgifterna tillfälligt förläggas till annan plats än den ordinarie arbetsplatsen.

Den som är anställd som doktorand ska främst ägna sig åt sin egen utbildning. Doktoranden får dock i begränsad omfattning arbeta med institutionstjänstgöring. Sådant arbete får, innan doktorsexamen har avlagts, inte omfatta mer än 20 procent av full arbetstid.

Doktorander får ej åläggas arbete på övertid.

- **Särskilda bestämmelser för forskare**

Arbetstagare anställda som forskare har förtroendearbetstid enligt vad som sägs i 4 kap. 29 § Villkorsavtalet och har inte rätt till övertidsersättning. Arbetstagare med förtroendearbetstid disponerar arbetstiden inom ramen för verksamhetens krav.

Nedsättning i undervisningsskyldigheten

I villkorsavtalet framgår att deltagande i t.ex. interna seminarier, arbetsgrupper, konferenser, kollegier och annan gemensam institutionsadministration i normalfallet inte ska föranleda ett minskat undervisningsåtagande. Vid mer omfattande administrativa arbetsuppgifter, t.ex. kurs/momentansvar, fullgörande av olika förtroendeuppdrag inom universitetet och/eller andra uppdrag vid institutionen beslutar prefekten i vilken utsträckning detta ska föranleda ett minskat undervisningsåtagande för den enskilde läraren.

Arbetsuppgiften om samverkan i olika former med det omgivande samhället ska i normalfallet utgöra en naturlig del av den enskilde lärarens forskning/egen utveckling.

Vid Institutionen för mediastudier gäller följande:

- **Uppdrag**

För uppdrag som prefekt, stf prefekt, studierektor och forskningssamordnare görs nedsättningar i undervisningsskyldigheten. Dessa nedsättningar bestäms av prefekten (i prefektens fall av dekanus). Fördelningen av denna typ av tyngre uppdrag bör planeras långsiktigt och cirkulera mellan institutionens anställda.

- **Deltagande i arbetsgrupper**

Uppdrag som ordförande i institutionens arbetsgrupper medför nedsättning i undervisningsskyldigheten.²

För anställda lärare ingår uppdrag som ledamot i arbetsgrupper i anställningen och ger inte någon nedsättning i undervisningsskyldigheten.

Beräkning av nedsättning i undervisningsskyldighet för anställda som deltar i institutionens tillfälliga arbetsgrupper, till exempel vid större omorganisationer och förändringar, bestäms av prefekt utifrån uppdragets omfattning. **Överenskommelse om detta ska ingås före arbetets start.** Ordförande i gruppen ansvarar för att redovisa de enskildas arbetstid till bemanningsansvarig så att detta räknas in i deras bemanning.

- **Deltagande i nämnder och samarbetsorgan mm inom SU**

Anställda som deltar i fakultetens och universitetets olika organ ska diskutera detta med prefekt och administrativ studierektor för att bestämma eventuell nedsättning i undervisningsskyldighet.

- **Tjänstledighet**

Tjänstledighet för anställda lärare innebär en nedsättning i båda delarna av årsarbetstiden. Exempelvis, arbetar du 70% av heltid innebär det en nedsättning av den del av årsarbetstiden som

² Uppdrag som ordförande medför ingen nedsättning i undervisningsskyldigheten om det sker inom ramen för ett annat administrativt uppdrag vid institutionen (exempelvis studierektor eller forskningssamordnare).

omfattar undervisning med 30% och den del av årsarbetstiden som ska avsättas för forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling med 30%.

- **Externa medel**

Planera i god tid tillsammans med administrativ studierektor hur din tid i projektet ska fördelas. Redan lagd bemanning ligger för direkt följande termin och precis som vid tjänstledighet sker nedsättningen i procent med anledning av externa medel i båda delarna av årsarbetstiden. I normalfallet ska minst 30% kvarstå för undervisning vilket för en lektor med 70/30-fördelning ger en maximal viktning med 57% externa medel, 13% forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling och 30% undervisning.³

- **Undervisning vid andra institutioner**

Rektor fattade den 2 mars 2023 beslut om en policy för köp och försäljning av utbildningstjänster inom Stockholms universitet.⁴ I den framgår att överenskommelser om anlitan av lärare från annan institution på förhand ska godkännas av prefekt/föreståndare direkt underställd dekanen vid respektive institution/centrumbildning (eller den prefekten/föreståndaren delegerat beslutanderätten till). Oavsett om uppdraget rör enstaka timmar eller längre uppdrag ska läraren som huvudregel ha kvar sin anställning vid heminstitutionen, och uppdraget genomförs inom ramen för den anställningen.

Vid Institutionen för mediastudier gäller att begäran om att undervisa vid andra institutioner på Stockholms universitet och tillgodoräkna det i den del av årsarbetstiden som hör till undervisning/utbildning ska framföras till administrativ studierektor. Begäran från annan institution ska innehålla kursnamn och antal undervisningstimmar du förväntas arbeta inom kursen samt kontaktperson vid den institution som undervisningen ska utföras vid. Begäran ska inkomma senast 1 oktober för vårterminen och 1 april för höstterminen. Beslut om undervisning vid andra institutioner tas av administrativ studierektor utifrån institutionens behov av undervisande personal.

Bemanningsprinciper för undervisning

Villkorsavtalet lyfter fram att det finns stora variationer beträffande undervisningens karaktär mellan olika ämnen/utbildningsområden och begrepp som t.ex. "lektionsundervisning" kan ha olika innebörd inom olika delar av universitetets verksamhet. Med hänsyn tagen till den stora variationen i undervisningens karaktär kan därför generella beräkningsgrunder för tidsåtgången för olika typer av undervisning inte fastställas utan det är institutionerna själva som bestämmer de beräkningsgrunder som ska ersätta undervisningens omfattning.

Föreläsningar och seminarier

Vid Institutionen för mediastudier gäller att en **undervisningstimme föreläsning har ett omräkningstal på 4,5** och en **undervisningstimme seminarium har ett omräkningstal på 3**. Det betyder att den faktiska undervisningstiden multipliceras med en faktor (omräkningstal) för att bestämma antalet klocktimmar undervisningsmomentet ska omfatta i bemanningsplanen.

³ <https://www.su.se/institutionen-for-mediastudier/om-institutionen/internt/rutiner-for-hantering-av-externa-forskningsmedel-vid-institutionen-for-mediastudier-1.564798>

⁴ <https://www.su.se/medarbetare/organisation-styrning/styrdokument-regelboken/ekonomi-upphandling-stiftelser-och-bolag/policy-for-kop-och-forsaljning-av-utbildningstjanster-inom-stockholms-universitet-1.610156>

Exempelvis, tilldelas du en föreläsning på två undervisningstimmar ersätts du med nio klocktimmar (2 undervisningstimmar föreläsning * omräkningstalet 4,5 = 9 klocktimmar) för att genomföra föreläsningen samt för- och efterarbete kopplat till den.

Vid insatser som har karaktären av att vara tillgänglig för att ge handledning eller råd följer Institutionen för mediestudier rekommendationen från Villkorsavtalet att det betraktas som normal arbetstid, det vill säga, en undervisningstimme motsvarar en klocktimme.

Kursansvar

Beräkningsgrunden för de administrativa uppgifter som tillhör kursansvar baseras på antalet studenter i kursen.

5–30 studenter	7,5 hp	10 klocktimmar
31–60 studenter	7,5 hp	20 klocktimmar
61–100 studenter	7,5 hp	30 klocktimmar
Över 100 studenter	7,5 hp	40 klocktimmar

5–30 studenter	15 hp	20 klocktimmar
31–60 studenter	15 hp	30 klocktimmar
Över 60 studenter	15 hp	40 klocktimmar

Kursansvar innebär ansvar för uppdaterad kursinformation, kontakta ansvariga för schemaläggning och lokalbokning, boka möte för överlämning från tidigare kursansvarig, ha studentkontakt, feedback till studierektor, registrera betyg i Athena och Ladok.

Handledning och examination

Handledning av kandidatuppsats	15 klocktimmar per uppsats
Examination av kandidatuppsats	5 klocktimmar per uppsats

Handledning av masteruppsats	20 klocktimmar per uppsats
Examination av masteruppsats	10 klocktimmar per uppsats

Salstentamen	0,50 klocktimmar per salstentamen
Hemtentamen	0,75 klocktimmar per hemtentamen

Examination omfattar även eventuella omtentor och hantering av rester.

Övriga uppdrag

På grund av den stora variationen i uppgiften att skapa en helt ny kurs eller delkurs, revidera existerande kurs eller delkurs och att skapa eller revidera pedagogiskt upplägg ska nedanstående klocktimmar anses vara riktlinjer.

Med begreppet *skapa ny kurs/revidera kurs* avses nedan arbetsuppgifter kopplade till kursens innehåll, förväntade studieresultat och lärandemål, undervisning och examination samt motivering till varför kursen behövs i framtagande/revidering av kursplan.⁵ Med *pedagogiskt upplägg* avses nedan arbetsuppgifter som exempelvis omfattar en kurs/delkurs undervisningsmoment och innehåll.

- Skapa pedagogiskt upplägg och skapa ny kurs – 50 klocktimmar
- Skapa pedagogiskt upplägg och skapa ny delkurs i en kurs – 35 klocktimmar

⁵ Detta sker i samarbete med ämnesstudierektor och utbildningssamordnare.

- Revidera pedagogiskt upplägg och kursplan för existerande kurs – 30 klocktimmar
- Revidera pedagogiskt upplägg och kursplan för delkurs – 25 klocktimmar
- Revidera pedagogiskt upplägg i delkurs eller kurs i rollen som kursansvarig – 20 klocktimmar

Innan det pedagogiska utvecklingsarbetet påbörjas ska detta arbete stämmas av med ämnesstudierektor och administrativ studierektor. Administrativ studierektor bestämmer sedan i samråd med ämnesstudierektor om det ska ske avsteg från ovanstående beräkningsgrund eller, om det utvecklingsarbete som ska ske inte kan placeras inom någon av ovanstående kategorier, vilket avdrag det pedagogiska utvecklingsarbetet ska omfatta i årsarbetstiden inom området undervisning/utbildning.

Överlämning kursansvar 1 klocktimme som tilldelas tidigare kursansvarig. Ny kursansvarig kallar tidigare kursansvarig till ett överlämningsmöte.

Filmvisning 1.5 klocktimmar tilldelas ansvarig för filmvisningen. Som ansvarig för filmvisningen ansvarar du för att ta närvaro.

Ersättning i klocktimmar för andra uppdrag eller pedagogiskt arbete kopplade till undervisning på grund- och avancerad nivå bedöms enskilt av studierektor och administrativ studierektor i samråd med prefekten.

Forskarutbildning

Handledning av doktorand 80 klocktimmar per heltidsstuderande doktorand och år, delas mellan doktorandens handledare.

Opponent halvtidsseminarium 20 klocktimmar

Opponent slutseminarium 30 klocktimmar

Granskningskommitté, ordförande 20 klocktimmar

Granskningskommitté, ledamot 15 klocktimmar

Doktorand

För doktorand gäller högre omräkningstal för seminarier och föreläsningar. En undervisningstimme föreläsning har ett omräkningstal på 7 och en undervisningstimme seminarium har ett omräkningstal på 5.